

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ŠVEDIJOJE INFORMACINIS LEIDINYS

Nyhetsblad för Litauiska Föreningen i Sverige

Nr. 1 (5)

2005 m. vasaris

Mielieji,

Kasmet renkamės į Lietuvos valstybės atkūrimo paminėjimą ir mintyse kalbamės su tais, kurie kovojo už nepriklausomybę ir jos taip ilgai laukė.

Šiomet mūsų pasveikinimas paimtas iš 1951 metų Bendruomenės valdybos Vasario 16-osios dokumentų, kur valdybos vardu Kazys Kraujalis kalba ne apie "džiaugsmo ir iškilmės", o skausmo ir susikaupimo šventę.

1951 metais lietuvių Švedijoje siekiai buvo visai kiti nei šiandien, o pagrindinis Bendruomenės tikslas, suprantama, buvo visomis pastangomis prisidėti prie ilgo

ir sunkaus nepriklausomybės atstatymo: "laisvės žiburys dar gana toli, ir kelias prie jo dar labai ilgas ir sunkus. Tas laisvės siekimas reikalauja visų tautinių jėgų ir visų išteklių koncentracijos. Visi privalome dėti pastangas, kad Nepriklausomybės valanda greičiau išmuštų. Ne lankstymasis prieš didžiuosius, o tik atkakli kova, pozityvi, konkreti veikla greičiau priartins grįžimą į laisvę."

Prisijunkime šiandien prie mūsų ankstesnės kartos išgyvenimų ir laimėjimų ir kartu pasidžiaukime naująja Lietuva tarp Europos valstybių.

Lietuvių bendruomenės Švedijoje valdyba

Pristatome: nauji ambasados darbuotojai

2004 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje ambasada Stokholme sulaukė net dviejų naujų diplomatų, pakeitusių Astą Radikaitę ir Liną Ramanauskaitę. Merginos grįžo dirbti į Užsienio reikalų ministeriją.

Tiems kurie dar nespėjo susipažinti pristatome:

Lyra Puišytė, ambasados patarėja politikos klausimais.

Vaidotas Karvelis, patarėjas ekonomikos klausimais.

Vaidotas į Stokholmą atvyko kartu su žmona Laisvūne ir jau paaugusiais sūnumis Vytautu (13 metų) ir Algirdu (12 metų).

Baltoskandijos atstovai Stokhome

2004 m. rugsėjo 10 d. Stokholme žymaus lietuvių geografo, garsaus politiko ir keliautojo Kazio Pakšto knygą "Kultūra. Civilizacija. Geopolitika" pristatė Baltoskandijos atstovai (iš kairės į dešinę):

Lietuvos ambasadorius Švedijoje P. Zapolskas, L. Ruokytė, Dr. S. Gaižiūnas, prof. B. Kangerė, A. Bliūdžius, Dr. K. Kangeris.

Renginį organizavo LBŠ valdyba kartu su Ambasada.

LBŠ valdybos info

Migravimo ir darbo Švedijoje galimybės, Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare

Virginija Langbakk

(tęsinys)

LBŠ valdybos pirmininkė

Ankstesniame mūsų laikraščio numeryje minėjome, kad Lietuvos bendruomenės Švedijoje valdyba dažnai gauna laiškus iš Lietuvos, kuriuose prašoma surasti darbą Švedijoje, ir trumpai pristatė formalias darbo leidimo išdavimo galimybes.

Šiame numeryje pateikiama informacija apie darbo rinką, galimybes užsiregistruoti, apie socialinę ir sveikatos draudimą.

Darbas Švedijoje

Švedijos Darbo rinkos valdyba (Arbetsmarknadsstyrelse) patvirtino, kad dabar Lietuvos piliečiai kaip ir kiti ES šalių žmonės gali laisvai kirsti Švedijos sieną ir **tris pirmus mėnesius be jokio leidimo** gyventi čia ar dirbti. Tačiau jeigu per pirmus tris mėnesius nepavyksta susirasti darbo, ES šalių piliečiai be formalaus pagrindo (pvz. studijų ar verslo) negali likti Švedijoje.

Darbo paieškos

Laisvų darbo vietų galima ieškoti dviejose vietose: Lietuvoje ir Švedijoje. Darbo jėgos samdymą ES šalyse **Lietuvoje** tvarko penki Europos darbo rinkos institucijas atstovaujantys žmonės, kurių užduotis - patarti ir paskatinti darbo jėgos mainus bei bendradarbiavimą tarp visų ES šalių.

Viena iš tų atstovų yra Karolina Gurudnisenko, kuriai galima skambinti telefonu +370-699 29 230.

Ieškant darbo esant pačioje **Švedijoje**, lietuviams reikia kreiptis į vietinių darbo biržų duomenų banką, kuriame tiek lietuviams, tiek švedams galioja tie patys reikalavimai: darbo vietai tinkama kvalifikacija ir profesionalumas.

Suradus sau tinkamą darbo aprašymą, reikia susisiekti su darbdaviu ir palikti savo įgūdžių ir kvalifikacijos pristatymą. Biografijos ir įgūdžių pristatymo reikalavimai gali būti bendri (gyvenimo, išsilavinimo bei darbinės patirties aprašymas) ar specialūs. Tuo atveju, kai darbdavys turi specialius įdarbinimo reikalavimus, visa tai būna nurodyta darbo biržos skelbimuose ar duomenų banke.

Teoriškai ši sistema atrodo paprasta ir daug žadanti, bet praktika parodė, kad pagrindinė kliūtis kitų ES šalių piliečiams gauti darbą Švedijoje tebėra tiesiogiai neįvardintas darbdavio prioritetas švediskai kalbantiems specialistams. Gal dėl to, kad didžiausią darbo jėgos pa-

klausą turinčios profesijos yra pagrįstos kontaktais su žmonėmis, pasitikejimu ir tarpusavio supratimu, o to negalima pasiekti kalbant svetima kalba.

Šviežiausia Švedijos darbo biržos informacija apie laisvas darbo vietas rodo, kad šiuo metu Švedijoje reikia 1 699 pedagogų, 1622 kontoros ir administravimo darbuotojų, 1 420 sveikatos ir globos specialistų, tuo tarpu kai kalbos nereikalaujančių profesijų darbuotojų poreikis daug mažesnis: ieškomų operatorių ir mašinų valdytojų skaičius 19, trūkstatų šachtų, statybos ir remonto darbininkų skaičius 47, o sodo ar žemės ūkio specialistų skaičius yra tik 47.

Plačiau apie darbo vietas, paraiškas, apmokymus ar kvalifikacijos kėlimo kursus ir kt. Švedijoje galima paskaityti interneto puslapyje **www.ams.se**

Darbo paieškos Švedijoje labai priklauso nuo individo sugebėjimo "parduoti" savo profesionalumą ir įrodyti, kad jo/s įgūdžiai yra naudingesni nei švedo ar kito ES šalies piliečio.

Nedarbo kasa ir socialinės pašalpos

Visi ES šalių piliečiai gauna teisę į nedarbo kasos kompensavimą tik pradirbę Švedijoje mažiausiai šešis mėnesius.

Lietuviai, kurie turi darbo stažą Lietuvoje, gali gauti nedarbo pašalpą iš Lietuvos.

Ypač daug diskusijų sukėlusios socialinės paslaugos ar pašalpos gali būti prieinamos tik tada, kai Švedijoje bent metus padirbęs ir pragyvenęs lietuvis yra įregistruojamas į Švedijos gyventojų registrą, ir jam ar jai suteikiamas laikinas ar pastovus (po ilgesnio laikotarpio) asmens identifikacijos (ID) numeris.

ID numeris duoda teisę ne tik į sveikatos priežiūrą ir draudimą, bet ir į socialines pašalpas, kurios laikinai Švedijoje gyvenantiems ar dirbantiems kitų šalių piliečiams šiaip neprieinamos. Plačiau apie šalies gyventojų registravimo reikalavimus ir kriterijus galima paskaityti Migracijos tarnybos interneto puslapiuose **www.migrationsverket.se**

Pabaigai norėtuši paminėti, kad Lietuvos bendruomenė kviečia visus neseniai Švedijoje pradėjusius dirbti lietuvius į savo organizaciją ir sveikina visas naujas idėjas, kurios gali paįvairinti bendruomenės veiklą.

Kalėdų šventė

Edita Sääf

Tėvų komiteto narė

Gruodžio 12-oji daugeliui Stokholmo lietuvių ir jų vaikų tapo linksma ir nuotaikinga Kalėdų švente. Išties dieną ambasadoriaus rezidencijoje Strandvägen 53 netilo linksmi balsai ir vaikų kryžstavimas.

Kaip ir visomis panašiomis šventėmis nebuvo apsieita be drūto raudonskruosčio Kalėdų senio, šelmiško Nykšto Pykšto - Jonės ir didžiulio maišo dovanų. Tik ši kartą Kalėdų senis atrodė dar drūtesnis, Nykštas Pykštas dar šelmiškesnis, o dovanų maišas dar didesnis! Na, o lietuvių Saulės mokyklos mokytojai ir mokiniai puikiai suvaidino garsųjį epizodą iš Biblijos apie kūdikėlio Jėzaus gimimą. Mokyklos mokytojoms Lilijai, Eleonorai ir Reginai Trijų Karalių vaidmuo, ko gero, buvo pirmasis rimtas aktorinis debiutas. Linksma šiuolaikiška muzika puikiai įsiliejo į šį senovinį paveikslą, suteikdama nuotaikingų sąsajų su šių dienų estetika ir kultūra.

Kita nemažiau svarbi šventės dalis buvo pats tikriausias, autentiškiausias ir kalėdiškiausias Kūčių stalas. Svečiai turėjo galimybę pasmagurauti tikrų kalėdaičių, daigintų kviečių, avižinio kisieliaus ir aguonų pieno. Labiau išalkusieji su malonumu kramsnojo troškin-

tus kopūstus su bulvėmis, įvairiausias daržovių salotas ir, žinoma, silkutę. Net tikra lietuviška duona puikavosi ant stalo! Mildos, energingai režisavusios vaišių stalo meniu ir visų mamų, prisidėjusių prie šios akcijos ir pagaminusių lietuviškus patiekalus, dėka visi turėjo progą pasijusti kaip namie.

Gražiai praėjo Kalėdų šventė, palikdama kiekvieno širdyje kibirkstėlę artėjančio kalėdinio džiaugsmo ir tarytum iš anksto sveikindama mus visus: "Būkite pasveikinti, mielieji! Su šv. Kalėdom!"...

Kvinnoforum susitikimai, mintys, darbai

Lilia Bakanauskaitė

Anksčiau esame rašę, jog LBŠ moterų grupė dalyvauja projekte prieš prekybą žmonėmis Švedijoje ir šalyse aplink Baltijos jūrą.

Apie 15% prostitucija užsiiminėjančių merginų tą pasirenka sąmoningai. Jos dažnai ieško lengvesnio gyvenimo, bet neretai patenka į skausmingus gyvenimo sąlytus. Nemaža dalis mūsų merginų tampa tarptautinės prekybos moterimis aukomis. Merginos ar moterys atvyksta į Švediją ar kitą Vakarų Europos šalį padirbėti, bet dažnai papuola į kitokią situaciją: iš jų atimami visi dokumentai ir jos tampa "įkalintomis" svajonių pasaulio aukomis. Statistika rodo, kad beveik pusė tokioje situacijoje atsidūrusių merginų žūsta ar pačios nusižudo. Jau kuris laikas Lietuva minima kaip sekso verslo, prostitucijos eksporto šalis (iš ES konferencijos pranešimų).

Man asmeniškai teko keletą kartų bendrauti su viena mergina iš mūsų kaimyninės šalies. Ji, kaip ir dauguma atvykstančių merginų, buvo apgauta ir įvelta į šį baisų nusikalstamą verslą. Mergina labai greitai suprato, kur ji pateko. Ji turėjo daug drąsos ir laiku kreipėsi į

Švedijos policiją, prašydama pagalbos. Dabar ji bijo sugrįžti į savo gimtinę.

Kvinnoforum Stokholme jau seniai dirba šioje srityje ir koordinuoja daugelio nevyriausybinų organizacijų ir valstybinių žinybų darbą. Jų seminaruose dalyvauja Caritas, ISIS (ideali organizacija, dirbanti su seksualiai pažeistu jaunimu ir jų šeimomis), Krizės ir Traumų centras, ROKS (vedantis įvairius apmokymus ir ruošiantis specialistus darbui su probleminiu jaunimu), Patarėjų biuras, Raudonasis Kryžius, Stadsmission (dirbanti su benamėmis moterimis), Svenska Kyrkan, UKV (jaunų moterų draugija) ir kiti atstovai.

Neseniai projektui, nukreiptam prieš prekybą žmonėmis, Kvinnoforum gavo didelę paramą iš ES Equal fondo. Projektui vadovauja Per Larsson, kuris daug dirba su Ukraina kovojant prieš moterų ir merginų prekybą.

Projekte dalyvaujančios mūsų bendruomenės moterys ne tik dalyvauja seminaruose ir susitikimuose, bet planuoja aktyviai įsijungti ir į projekte numatomą veiklą.

A†A Valentinas Vilkenas

”Skamba ir gaudžia, žvanga varpai, liūdną ir skaudų skleisdami gandą: vėl paviliojo auką kapai; diena iš dienos tiek jų atranda...”

Jau nepamenu, kas yra autorius šio posmo, kuris Lietuvoje būdavo deklamuojamas ryšium su žinomo asmens laidojimu. Manau, kad šis posmas labai tinka atsisveikinant su A†A Valentinu, kuris tikrai buvo žinomas tarp savo tautiečių Švedijoje.

Valentinas yra kilęs iš Jurbarko ir studijavo Kauno universitete, kai antrojo pasaulinio karo metu vokiečiams okupavus Lietuvą buvo patekęs kariniams darbams į Norvegiją. Iš ten, kaip ir daugiau lietuvių, pasitraukė į Švediją. Čia turėjo galimybę gana greitai (1951 m.) užbaigti Lietuvoje pradėtą aukštąjį išsimokslinimą, priimtas į Karališkąją aukštąją technikos mokyklą (KTH) ir dirbo kaip diplomuotas inžinierius Kooperatyvų sąjungos architektų ir inžinierių biure Stokholme.

Valentinas aktyviai dalyvavo Švedijos lietuvių bendruomenėje (LBS), kur virš 12 metų buvo bendruomenės pirmininku. Švedijon patekęs pabaltiečiai, išvengę sovietinės okupacijos savo tėvynėse, vieningai stengėsi visais galimais būdais padėti pavergtoms gimtosioms šalims. Valentinas čia yra ilgą laiką veikęs drauge su estų ir latvių pasišventėliais tam darbui. Pasak paties, jam tai buvo pareiga, kurią atliko savaime, nes taip buvo išauklėtas nepriklausomoje Lietuvoje.

Lietuvai atgavus laisvę, kai mes, senosios kartos Švedijos lietuviai, norėjome palikti bent atsiminimų apie likimo paskirtus 50 metų kaimyniškoje Švedijoje, išleisdami knygėlę ”Lietuviai Švedijoje” (lietuvių kalba 1997 m. ir švedų 1998 m.), Valentinas ėmėsi darbo ją suredaguoti. Kažin ar ji būtų pasirodžiusi be Valentino parodytos iniciatyvos...

2002 metais Valentinas buvo Lietuvos Respublikos prezidento apdovanotas už nuopelnus Lietuvai Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu, kurių tų metų vasario 16 d. proga Lietuvių bendruomenės metiniame susirinkime jam įteikė Lietuvos ambasadorius Švedijoje.

Valentinas ir toliau nemetė bendruomenės, bet amžiaus pasėkoje susitaikė su tuo, kad jam skirtas laikas šioje žemelėje baigiasi, ir mus ramiai paliko 2004 m. spalio 28 d.

Ilsėkis ramybėje svetingoje švedų šalyje, mielas drauge! Tai sakau ir kitų tavo bendraamžių lietuvių Švedijoje bei kitų bendruomenės narių vardu.

Klemensas Gumauskas

Mintys iš susitikimo su Maroko bendruomenės atstovais

Agnė Skeberdytė

Spalio mėnesį vyko švedų-marokiečių bendruomenės susitikimas, kuriame dalyvavo ir lietuvių bendruomenės atstovė. Dalyvavo nemažai Maroko ambasados atstovų, pati ambasadorė ir, žinoma, švedų-marokiečių bendruomenės nariai.

Daug dėmesio buvo skirta ramadano papročiu Maroke, nes tuomet buvo ramadano pradžia. Jie pasakojo, kas yra ramadanas, koks marokiečių elgesys jo metu, ką jie valgo, ka jie daro ir ko negali daryti tuo metu ir pan.

Susitikimo metu pavyko užmegzti svarbius ryšius su

dviem marokietėmis. Viena iš jų - Meriem El Mezouak, marokiečių moterų asociacijos prezidentė Švedijoje. Kita ypatinga moteris - Fatiha Eriksson. Ji reprezentuoja "Svensk - Marockansk Vänskapsförening" ir "IFFI - EU Inriktning" (IFFI - Internationell förening för invandrarkvinnor), be to, ji nuolatos įsitraukusi į daugelį projektų.

Abi moterys pareiškė susidomėjimą lietuvių moterų grupe ir galimais bendrais projektais ateityje, kvietė apsilankyti marokiečių moterų asociacijos klube.

Juozo Lukšos knyga švediškai

Jonas Öhman

Vertėjas iš lietuvių į švedų kalbą

Šiais metais švedų kalba išeis Juozo Lukšos knyga „Partizanai“ (šved. „Skogsbröder“ – „Miško broliai“). Tai yra vienas žinomiausių tragiškos pokario Lietuvos istorijos aprašymų, kai raudonieji 1944 metais dar kartą sugrįžo į Pabaltijį, šiam kartui jau ilgesniam laikui ir dar su kėsinimaisi pilnai pertvarkyti mažas respublikas prie jūros pagal komunizmo idėjas. Daug kas, pamatę, ką reiškia Sovietų valdžia, pabėgo į Vakarų. Ne vienas pasilikęs nusprendė pasiimti su savim ginklą ir eiti miškan apginti tėvynės. Nuo 1944-ųjų iki 1953-ųjų Lietuvoje vyko negailestingas karas tarp sovietinės valdžios ir taip vadinamų „miškinų“.

Iš viso daugiau kaip 30 000 žmonių prarado gyvybę. Ši kova kartu su kova, vykstančia vakarų Ukrainoje, buvo intensyviausia visoje Sovietų Sąjungoje ir ji privertė Maskvą priimti ekstremalius sprendimus malšinti „buožių“ prie Baltijos jūros sukilimą.

Ši knyga buvo parašyta vieno garsiausių priešinio lyderių kai jis, pasprukęs per geležinę uždangą, atsidūrė Vakaruose. Per Švediją ir Stokholmą Juozas Lukša nukeliavo į Prancūziją ir toliau į Vokietiją. Iš ten 1950-aisiais oro desantu jis sugrįžo į kankinamą tėvynę tęsti kovos. Po metų buvo išduotas ir žuvo netoli Kauno.

Nors pasakojimas šiek tiek sutvarkytas ir gal net kai kur sugalvotas, jis ekspertų laikomas pakankamai realistišku ir teisingu, nevengiančiu aprašyti kovos žiaurumo ir negailestingumo iš abiejų pusių. Minima daug įdomių detalių ir niuansų. Kaip tų laikų liudytoja knyga

duoda suprasti, kokioms aplinkybėms Lietuvai teko gintis nuo raudonojo teroro ir už kokią kainą. Įdėta daug unikalių nuotraukų iš Sovietų saugumo archyvų ir taip pat iš rezistencijos judėjimo fondų.

Manoma, kad šis aprašymas sulauks Švedijos žmonių susidomėjimo. Ši skaudi tema dėl įvairių priežasčių labai mažai žinoma Skandinavijoje. Švedai yra daugiausia susidūrę su Pabaltijo pokario istorija per pabėgėlius, o kas iš tikrųjų vyko anapus jūros po karo pabaigos – vos ne baltas lapas visuomenės istorijos vadovėlyje. Pirmas tiražas bendradarbiaujant su knygų klubu SMB (Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek) – 10 000 egzempliorių – jau išparduotas prieš leidžiant. Antras tiražas išeis rudenį, kada Lietuva bus dėmesio centre per knygų mugę Göteborge. Manoma, kad tada bus paruoštas ir atskiras seminaras lietuviams ir kitiems pabaltiečiams Stokholme.

Vertėjas Jonas Öhman

Asmeniškai kaip knygos vertėjui ir medžiagos rinkėjui man labai džiugu dalyvauti pristatant šį darbą Švedijoje. Tema iš tikrųjų verta dėmesio ir reikia manyti, kad ji padidins ir pagyvins Švedijos visuomenės supratimą apie Lietuvos istoriją ir iš dalies dabartį. Norinčius daugiau sužinoti apie šį darbą arba turinčius kokios nors įdomios informacijos ar medžiagos, kuri galėtų didinti supratimą apie rezistenciją prieš Sovietų Sąjungą Lietuvoje ir kituose Rytų Europos kraštuose (darbas tęsiamas ir tikimasi, kad ateityje bus galima dar leisti kitas knygas), prašome kreiptis į straipsnio autorių: jonasoehman@hotmail.com

Mamų grupė

Vaida Gudaitytė

„Mažųjų“ lietuvių gretoms augant, iškilo idėja suburti mamų grupę, kad būtų galima susipažinti su kitomis mamomis, pasidalinti patirtimi ir nuotaikomis auginant mažylį. O ir mūsų vaikiukams, manau, tas naudinga, tokioje ankstyvoje vaikystėje užmegzti draugystę, kuri galbūt vėliau bus pratęsta ir mokyklėlėje.

Grupėje jau turime 15-20 mamų ir dar daugiau vaikiukų. Organizuojame susitikimus arba viena pas kitą

namuose, arba mieste, parke ir t.t. – priklauso nuo oro ir metų laiko.

Manau, kad susibūrimai praskaidrino ne vienos mūsų kasdienybę, o atžalos pradžiugino savo nepakartojamomis šypsenuomis.

Į visų besidominčiųjų klausimus mielai atsakys Ramunė Permats, tel. 073-525 93 63 arba el. paštu: ramune@droplet.se

Ūgtelėjusi ir pagražėjusi Stokholmo "Baltija"!

Alma Vaškytė

Atšventusi vienerių metų gimtadienį, Stockholmo Baltija ir toliau mina taką savo repeticijų salės link. Naujam sezonui perdažytos grindys ilgai netruko išsismarginti naujais raštais nuo batelių trepsėjimo. Dabar jau kiek gausesnė, priėmusi keletą naujų entuziastingų narių į būrį, mūsų šokių grupė nenuleidžia rankų.

Vadovės Jurgos Laurenčikienės dėka su pasididžiumu galime atsigręžti į praėjusį sezoną ir pasigirti pastatyta 8 šokių programa, prasiskintu keliu į įvairias

koncertų sales ir atnaujinamais tautiniais kostiumais. Labiausiai įsimintini 2004-tųjų koncertai Kungsträdgårdene, gegužės 9-tąją, Europos dieną ir gegužės 30 dieną šventėje "Smaka på Stockholm". Taip pat pirmą kartą koncertuota tradicinėje tautinio kostiumo dienoje Skansene rugpjūčio 15-tąją. Turbūt daug kas atsimena ir Baltijos organizuotą smagų lietuviškų Užgavėnių šventimą – oi, kaip kliuvo Lašininiui nuo Kanapinio, liepsnojo Morė, o Lappis studentų klube iki vidurnakčio netilo lietuviška muzika ir trypė šokėjai.

Priešadventinės vakaronės naujovės

Eglė Marcinkevičiūtė

2004 m. lapkričio 20 dieną vyko antroji Priešadventinė vakaronė, organizuota LBŠ. Pirmoji šventė buvo 2003 metais, taigi tokia šventė, galima sakyti, jau tapo tradicinė.

Antroji vakaronė buvo labai naujoviška. Ji šį kartą vyko Šv. Eugenijos bažnyčios salėje, kur anksčiau renginių nebuvo organizavę. Salę padėjo išsinuomoti ilgametė bendruomenės narė Sophie Luksha-Kielbowska - labai jai ačiū už pagalbą!

Kita naujovė - kad visas vaišes gamino viena bendruomenės narė, Audronė Vodzinskaitė-Städje, turinti individualią maisto ruošimo įmonę. Stalai lūžo nuo lietuviškų Kūčių ir Kalėdų patiekalų: silkės, mišrainių, pyragų, kūčiukų. Norintys užsisakyti valgių kreipkitės į Audronę: audrone@qedata.se arba tel: 08-556 600 66, 070-730 63 64.

Trečia šventės naujovė - demonstruotas dokumentinis filmas. Tai buvo filmas apie žymų Švedijos lietuvių menininką Eugenijų Budrį, gyvenantį Gotlande. Pats

dailininkas su dviem dukterimis taip pat dalyvavo šventėje.

O kokia šventė be "Baltijos" šokėjų? Jie sušoko tris nuotaikingus šokius ir sulaukė karštų aplodismentų.

Didžiai gerbiami tautiečiai!

Didelė garbė išgirsti Jūsų pasveikinimus bei linkėjimus mano gimimo dienos proga.

Trumpai apie save. 1943 metais išvažiavau į Vokietiją ir 1946 metais pradėjau studijuoti Miuncheno universitete veterinariją, kurią po 5½ metų baigiau. Studijos buvo ekonomiškai sunkios, neturint jokios stipendijos, o amerikiečių zonoje reikėjo mokėti už mokslą, studentams anglų ir prancūzų zonose nereikėjo mokėti. Amerikoje buvo renkami pinigai iš tautiečių padėti studentams. Aš gavau iš viso tik \$5, o kiti buvę ateitininkai gyveno iš jų paramos. Baigęs studijas 1950 metais turėjau emigracijos vizą į Ameriką, bet kaip matote, esu čia. Į Miuncheną vienai savaitei paskaitoms atvažiuo vienas Švedijos veterinarijos profesorius. Jis klausė, ar yra užsieniečių studentų. Mes buvome 7 iš įvairių kraštų ir jis klausinėjo: iš kur tu, iš kur tu. Aš atsakiau: esu iš Lietuvos. Jis sakė: mes Švedijoje turime veterinarijos gydytojų iš Estijos ir iš Latvijos, bet neturime nė vieno iš Lietuvos. Po trijų mėnesių turėjau vizą į Švediją.

Pergyvenęs sunkumus, kurių turėjo visi užsieniečiai, perėjęs dalį kursų ir išlaikęs egzaminus, tapau lygiaverčiu Švedijos veterinarijos gydytoju. Pasigirsiu pats: būdamas darbštus, taupus, nerūkantis, neprasigėręs, pasiekiau pilna žodžio prasme aukštą Švedijos piliečių gyvenimo lygį. Pirmaisiais metais turėjau tarnybą, o paskui tik privačią praktiką, iš kurios dar vis verčiuosi.

Lietuvoje prasidėjus Sąjūdžio veiklai, kiekvieną pirmadienį organizavome demonstracijas, į kurias atidedavo daug švedų. Visi jie buvo už Baltijos kraštų laisvės atgimimą. Upsaloje tokias demonstracijas aš organiza-

vau 1989 metais. Pirmą kartą po 46 metų buvau Lietuvoje, pakviestas Lietuvos veterinarijos akademijos, kur užmezgiau artimesnius ryšius, padėjau mokslininkams gauti tobulinimosi stipendijas, perdaviau daug įvairios medžiagos, kas metai skaičiau paskaitas ir už tai 1992 metais man suteiktas Lietuvos veterinarijos akademijos garbės daktaro laipsnis.

Mums lietuviams, gyvenantiems užsienyje, yra didelis malonumas susitikti su čia atvykusiais tautiečiais. Sakoma, kad iš Lietuvos yra išvažiavę apie 800.000 lietuvių. Aš tokia statistika netikiu. Emigrantų skaičius, sakoma, sumažėjo, kas, be abejo, yra geriau Lietuvai. Atvykstantieji yra daugiausia jaunimas to amžiaus, kaip ir aš buvau atvykęs. Labai svarbu prisitaikyti prie gyvenimo aplinkos, neprarasti savojo aš! Švedija šiandieną yra ne ta, kokia buvo, kai mes čia būrėmės. Vyksta dideli pasikeitimai, dalis pozityvių – per Europos Sąjungą, bet yra daug neigiamų dalykų – labai didėja nusi-kaltimų. Visur yra įvairių problemų. Reikia prisitaikyti prie geresnių, o neigiamą pusę matyti abiem akim. Svarbu likti lietuviams, turime žinoti: “Ten, kur Nemunas banguoja, kur žaliąją rūtą augina, kur išskrisdamas gandras pameta plunksną, kad surastų savo gimtąjį lizdą, – ten ir mūsų tėvynė Lietuva!”

Taip pat noriu priminti didelio mūsų tautiečio Vinco Kudirkos žodžius, kurie žinomi visiems lietuviams, pagal juos gyventi ir toliau dirbti:

“Vardan tos Lietuvos,
Vienybė težydi!”

A. Batvinis, Dr.h.c.

Kviečiame visus vaikus į Saulės mokyklą!

Eleonora Jonušienė
Tėvų komiteto pirmininkė

Sausio 30 d. Saulės mokykloje prasidėjo pavasario semestras. Džiugu, kad mokykla plečia savo veiklą ir nuo šio semestro atvėrė duris darželinio amžiaus vaikams (3-5m.). Su pačiais mažiausiais darbuosis nauja mokytoja - Agnė Skeberdytė. Vyriausią "Aušros" klasę mokins taip pat nauja mokytoja Jonė Šeštakauskaitė. Na, o mokytojos Lilia Bakanauskaitė ir Regina Molina toliau mokytojas "Vaivorykštės" ir „Spindulėlio“ klasėms. Linkime mokytojoms sėkmės!

Mokykla Stokholme veikia aštuntus metus. Ją lanko daugiau nei 20 vaikų nuo 3 iki 15 metų amžiaus. Mokykloje pamokos vyksta kas antrą sekmadienį nuo 10:15 – 12:00, Sveavägen 41, ABF patalpose, 4 aukšte.

PAVASARIO SEMESTRO GRAFIKAS:

Sausis – 30 d., vasaris – 13, 27 d., kovas – 13, 20 d., balandis – 10, 24 d., gegužė – 8, 22 d., birželis – 5 d.

Besidomintys gali kreiptis į Eleonorą tel: 08-643 33 39 arba eleonoralt@hotmail.com bei apsilankyti Mokyklos internetinėje svetainėje: www.qedata.se/lbs/saules_mokykla

P.S. Saulės mokykla yra Lietuvių bendruomenės Švedijoje dalis. Mokykla skirta visiems, įvairaus amžiaus vaikams, norintiems mokytis lietuvių kalbos. Mokykla siekia puoselėti lietuvių kalbą bei kultūrą Švedijoje.

Eugenijaus Budrio jubiliejus

2005 m. vasario 16 d. 80-ties metų jubiliejų švenčia ilgametis LBŠ narys, žymus dailininkas Mindaugas Eugenijus Budrys. Menininkas, nors gyvena tolokai - Gotlande, niekada nepraleidžia progos apsilankyti bendruomenės renginiuose. Eugenijų pažįstame kaip labai malonų, linksmą, draugišką ir atvirą pašnekovą.

Visos bendruomenės vardu nuoširdžiausiai sveikiname Eugenijų Budrį ir linkime ilgų, sveikatingų, darbinių bei linksmų metų.

Šiuo metu rengiama Eugenijaus Budrio tapybos darbų paroda galerijoje "Lietuvos aidas" Vilniuje (Žemaičių 11), kuri veiks nuo š.m. balandžio 29 d. ir tęsis 3 savaites.

LBŠ Valdyba

Nauji bendruomenės nariai

Sveikiname naujus Lietuvių Bendruomenės Švedijoje narius, t.y. nares, nuo praėjusio laikraščio numerio (2004 rugpjūčio mėn): Viliją Liorančienę, Agnę Skerdytę ir Živilę Jankauskaitę.

Raginame ir kitus lietuvius, naujai atvykusius ar seniau gyvenančius, papildyti Bendruomenės gretas. Kartu bus įdomiau ir linksmiau.

LBŠ Valdyba

LBŠ doktorantai

Sveikiname LBŠ narius, Jurgą Laurenčikienę ir Evaldą Laurenčiką, 2004 metų rudenį apsigynusius mokslų daktaro disertacijas.

LBŠ Valdyba

Skelbimas

Patyrusi auditorė Ramunė Permats savo firmoje Droplet AB konsultuoja firmos įkūrimo, mokesčių klausimais, veda buhalterinę apskaitą, pildo metinę ataskaitą, deklaracijas, aptarnauja daugiausia AB. Ramunė mielai padės Švedijos lietuviams pradėti ir vystyti privatų verslą. Kreipkitės tel.: 073-525 9363 arba www.droplet.se

Aprimus jausmams ir išpūdziams norėtuši prisiminti praėjusias "Keistuolių teatro" gastroles Stokholme gruodžio 6 – 8 dienomis. Tiek organizatoriai, tiek žiūrovai turbūt prisimins šį renginį dar ilgai. Aktoriams Stokholmas paliko labai gerą išpūdį ir jie dėkoja už šiltą LR ambasados ir lietuvių bendruomenės priėmimą. Ačiū aktoriams už puikų spektaklį ir koncertą, keliantį gražius prisiminimus ir kartais nostalgiją.

Surengti teatro gastroles Stokholme nebūtų buvę įmanoma be daugelio žmonių pagalbos:

Nuoširdžiai ačiū Antanui Romui, Audronei Vozinskaitei-Städje bei Pär Lindström už informacijos platinimą.

Labai ačiū Göran Grahn, Reginai Budrys, Lyrai Puišytei už tai, kad jie gastrolių metu svetingai priėmė aktorius į savo namus.

Ačiū Vaidai Gudaitytei ir Eleonorai Jonušienei, kurios prisidėjo platinant bilietus. Eleonorai labai ačiū ir už aktorių pasitikimą bei moralinį jų palaikymą renginio metu.

Ačiū Ilonai Lilieholm ir Dariui Daukšai už tai, kad jie sutiko pabūti gidais ir parodyti "Keistuolių teatro" aktoriams Stokholmą.

Ačiū puikioms "Saulės mokyklos" pardavėjoms, aptarnavusioms mus pertraukų metu.

Galiausiai, ačiū šauniai pagalbininkų kompanijai: Dariui D., Tomui, Marijui, Editai B., Editai S., Daivai E. ir Giedrei D., likusiems po spektaklio ir padėjusiems sutvarkyti teatro patalpas.

Ačiū ir visiems kitiems už moralinį palaikymą, organizuojant renginį, o taip pat ir už šiltus žodžius po renginio.

Taip pat labai ačiū Lietuvos ambasadai ir Lietuvos kultūros ministerijai, parėmusioms "Keistuolių teatro" gastroles.

"Keistuolių teatro" gastrolių organizatorės:

*Liana Ruokytė, LR kultūros atašė Švedijoje
Laima Romienė, Lietuvių bendruomenės atstovė*

LBŠ INFORMACINIS LEIDINYS, Nr. 1 (5)

LEIDŽIA: LBŠ valdyba

PIRMININKĖ: Virginija Langbakk

Skravvägen 25 B, SE-141 72 Huddinge

virginijalangbakk@hotmail.com tel.: 070-597 06 80

SEKRETORĖ: Eglė Marcinkevičiūtė,

Studentbacken 25/712, SE-115 57 Stockholm,

megle@hotmail.com tel.: 070-335 42 39

SVETAINĖ: www.qedata.se/lbs

2005m. vasaris, TIRAŽAS: 130 vnt.

LBŠ POSTGIRO 22 30 29-0

LBŠ E-PAŠTO ADRESAS: lbsvaldyba@hotmail.com

KAINA: 15 SEK, LBŠ nariams - nemokamai

DIZAINAS IR MAKETAS: Audronės Städje

ILIISTR.: L. Ruokytės, A. ir J. Städje, D. Šapokaitės

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti atsiųstus straipsnius ir skelbimus.

Narystės paraiška yra LBŠ svetainėje